

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 622/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ] advokátska kancelária s. r. o., [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 12Co/172/2015-704 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav

1. Ústavnému súdu bola 25. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 12Co/172/2015-704 z 8. júna 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Sťažovateľka bola žalovaná v konaní o určenie vlastníckeho práva, v ktorom žalobcovia žiadali o určenie, že sú spoluvlastníkmi novovytvorenej parcely [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], ktorú užíva sťažovateľka. Žalobcovia tvrdili, že predmetná parcela bola pôvodne súčasťou parcely [REDAKOVANÉ] v ich vlastníctve, čomu zodpovedá i výmera uvedenej parcely [REDAKOVANÉ]. Z dôvodu, že pri zhotovovaní zjednodušeného registra pôvodného stavu došlo k nesprávnemu zakresleniu hranice pozemkov vo vlastníctve žalobcov (parcela [REDAKOVANÉ] a sťažovateľky (pôvodne parcela [REDAKOVANÉ] teraz parcela registra [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v grafickej časti evidencie katastra nehnuteľností, bola táto časť pozemku (teraz parcela [REDAKOVANÉ] zakreslená do katastrálnej mapy ako súčasť pozemku sťažovateľky. V dôsledku takto nesprávnej zakreslenej hranice (lesná cesta [REDAKOVANÉ]) sa pri zameraní pozemkov teda časť parcely zodpovedajúca novovytvorenej parcele [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] stala evidenčne súčasťou pozemku sťažovateľky (pôvodne parcela [REDAKOVANÉ] teraz parcela registra [REDAKOVANÉ]).

Sporná výmera bola však naďalej vedená na parcele [REDACTED] vo vlastníctve žalobcov. V katastri nehnuteľnosti sa tak vytvorila situácia, keď parcelu mala zakreslenú ako súčasť svojho pozemku sťažovateľka, ale výmeru mali zapísanú ako súčasť svojho pozemku žalobcovia.

3. Okresný súd [REDACTED] rozsudkom [REDACTED] z 10. júna 2015 určil, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi novovytvorenej parcely [REDACTED], lesný pozemok vytvorenej geometrickým plánom [REDACTED] vyhotoveným [REDACTED] z 28. decembra 2007, úradne overeným Správou katastra [REDACTED] 4. februára 2008 pod [REDACTED], ktorý je súčasťou rozsudku.

4. Sťažovateľka už v konaní pred súdom prvého stupňa namietala predovšetkým to, že žalovaní sa nemali domáhať ochrany svojich práv určovacou žalobou, ale žalobou o plnenie, pretože tá je opodstatneným prostriedkom nápravy tam, kde dochádza k zásahu do vlastníckeho práva. Poukazovala i na skutočnosť, že žalovaní nepreukázali naliehavosť ich právneho záujmu, tvrdiac, že vyhovením žalobe vznikne v evidencii nehnuteľnosti duplicitné vlastníctvo k spornej časti pozemku, čo bude vyvolávať neustále spory v užívaní, a pokiaľ sú žalovaní stále vedení ako vlastníci predmetnej časti pozemku tvoriacej v súčasnosti novovytvorenú parcelu [REDACTED] nemajú naliehavý právny záujem na určení vlastníctva k nej. Sťažovateľka tvrdila, že žalovaní by vyhovením žaloby získali navyše [REDACTED], teda že k svojmu pozemku s výmerou [REDACTED] by získali ešte [REDACTED].

5. Sťažovateľka taktiež spochybnila tak odbornosť znalcov, ktorí v konaní podávali odborné stanoviská, alebo vypracúvali znalecké posudky, ako aj ich nezávislosť. Podľa jej tvrdení bol [REDACTED] zaujatý, jeho posudok bol tendenčný a nepravdivý, čo u nej vzbudzovalo podozrenie z korupcie. Rovnako sa domnievala, že tendenčný je i znalecký posudok vypracovaný [REDACTED].

6. Napokon sťažovateľka uviedla, že pokiaľ by došlo k zameraniu celého lesa žalobcov, preukázalo by sa, že ich parcela zodpovedá výmere vedenej v katastri nehnuteľností, čo potvrdzuje i charakter lesného porastu. Cesta, ktorá tvorí prirodzenú hranicu pozemkov, delila sporné parcely aj v minulosti, minimálne od roku 1858.

7. Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie spisom Správy katastra [REDACTED], vyšetrovacím spisom Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo [REDACTED], výsluchom znalcov, ako aj svedkov, ktorí boli alebo sú vlastníkami nehnuteľností v susedstve žalobcov a sťažovateľky a ohliadkou na mieste samom. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že pri vyhotovovaní zjednodušeného registra pôvodného stavu a určovaní hraníc pôvodných pozemkov parcel [REDACTED] jeho zhotoviteľ nesprávne spracoval grafické dáta týkajúce sa hranice uvedených pozemkov, v dôsledku čoho došlo k hrubej chybe v evidencii katastra nehnuteľností.

8. Zo znaleckých posudkov vykonaných v konaní podľa súdu prvého stupňa vyplynulo, že pôvodná parcela [REDACTED] bola v roku 1907 rozdelená na dve ([REDACTED]). Prirodzená hranica pozemkov prechádzala potokom v rokline, čo potvrdili znalci i výpovede svedkov. Táto hranica bola zakreslená i v pozemkovoknižnej evidencii a uznali ju i vlastníci pozemkov vrátane sťažovateľky pri odovzdaní pozemkov sťažovateľke [REDACTED] [REDACTED] v roku 2004 na základe dohody o odovzdaní pozemkov. Pri zhotovovaní zjednodušeného registra vlastníckych práv (ďalej len „zjednodušený register“) bola chybné zakreslená ako hranica dotknutých pozemkov

lesná cesta [REDACTED], ktorá však bola postavená až v 50. rokoch 20. storočia. Z predložených dôkazov vyplynulo, že spracovateľ zjednodušeného registra bez overenia dát na mieste samom alebo v pozemkovoknižnej evidencii vyznačil ako hranicu pozemkov túto lesnú cestu, ktorá bola následne i v teréne vytýčená ako hranica pozemkov.

9. Okresný súd ďalej zistil, že spracovatelia neskôr vyhotovovaných geometrických plánov (v r. 2004 [REDACTED] a v r. 2006 [REDACTED]) mechanicky prevzali nezáväzné hranice zo zjednodušeného registra, čím došlo na základe chybných dát k nesprávnemu stanoveniu hranice pozemku vo vlastníctve sťažovateľky a jej vyznačeniu v katastri nehnuteľností.

10. Naliehavosť právneho záujmu žalobcov videl súd prvého stupňa v potrebe zosúladenia stavu v evidencii vlastníctva v katastri nehnuteľností so skutočnosťou. Pokiaľ súd žalobe vyhovie, tak žalobcovia budú vlastníť dve parcely [REDACTED] s výmerou poníženou o výmeru parcely [REDACTED] a parcelu [REDACTED] čím sa dosiahne správnosť údajov katastra nehnuteľností. Podľa okresného súdu žalobcovia preukázali vlastnícke právo k spornej časti pozemku.

11. Voči rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom nad rámec námietok, ktoré prezentovala v priebehu konania pred súdom prvého stupňa, uviedla, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie znaleckým posudkom z odboru geodézie a kartografie na účely identifikácie parcely [REDACTED] k pozemno-knižnému stavu, teda k parcele [REDACTED] napriek tomu, že to súdu navrhovala. Vytvorením novej parcely [REDACTED] došlo podľa sťažovateľky k vyvlastneniu bez právneho dôvodu.

12. Sťažovateľka taktiež poukázala na to, že opravu zápisu v katastri nehnuteľností nemožno dosiahnuť rozhodnutím súdu. Rozhodnutím súdu tak došlo k duplicitnému určeniu vlastníckeho práva k pozemku.

13. Krajský súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, čo sa týka rozhodnutia vo veci samej, a zrušil výrok o trovách konania. Uviedol, že podstata sporu spočíva v tom, že kým sťažovateľka považuje za hranicu pozemkov lesnú cestu [REDACTED], ktorá bola vybudovaná [REDACTED] až v roku 1955 a je i nesprávne zakreslená v grafickom operáte ROEP ako hranica pozemkov. Podľa znaleckých posudkov by hranica pozemkov mala prebiehať v rokline popri tečúcom potôčiku. Súd vychádzal najmä z vyjadrení autorizovaného geodeta a kartografa, z ktorého vyplynulo, že spornou je časť pozemku tvoriaceho plochu medzi starou cestou v rokline popri potôčiku a severnou stranou novej cesty [REDACTED]. Rozhranie hraníc parciel [REDACTED] (v súčasnosti [REDACTED] a parcelou [REDACTED] má prebiehať po pôvodnej starej ceste v rokline potoka, tak ako bola zakreslená v roku 1907. Rovnaké závery vyplývali podľa odvolacieho súdu i zo znaleckých posudkov a dohody o odovzdaní pozemkov sťažovateľke z roku 2004. Krajský súd vykonal vo veci i vlastné dokazovanie výsluchom znalca a potvrdil skutkové závery, ku ktorým dospel súd prvého stupňa.

14. Pokiaľ išlo o námietku sťažovateľky týkajúcu sa oprávnenosti určovacej žaloby v danej veci a preukázanie naliehavého právneho záujmu zo strany žalovaných, odvolací súd bol toho názoru, že pokiaľ si žalovaná uplatňuje vlastnícke právo k spornej časti pozemkov (resp. k novovytvorenej parcele [REDACTED]), žalobcovia nemali inú možnosť, ako podať určovaciu žalobu. V tejto súvislosti, ako aj v súvislosti s preukázaním naliehavého právneho záujmu krajský súd odkázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), z ktorých vyplýva, že naliehavý

právny záujem na určení vlastníckeho práva existuje pri duplicitnom zápise vlastníckeho práva, čo je i stav v prerokúvanej veci. Krajský súd zároveň uviedol, že takéto súdne rozhodnutie bude následne podkladom na zápis vlastníckeho práva k novovzniknutej parcele [REDACTED]

15. Sťažovateľka podala voči rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktoré odôvodnila vadou v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktorá mala spočívať v tom, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s jej tvrdeniami a dôkazmi, ktoré v konaní predložila. Sťažovateľka tvrdila, že krajský súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, keďže neuviedol, ktoré dôkazy boli pre jeho rozhodnutie rozhodujúce. Ako ďalší dôvod na podanie dovolania sťažovateľka uviedla odklon krajského súdu od ustálenej rozhodovacej praxe v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP pri právnom posúdení oprávnenosti určovacej žaloby v danej veci a preukázaní naliehavého právneho záujmu.

16. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol. V odôvodnení sa vysporiadal s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako i právneho posúdenia veci. Najvyšší súd nenašiel v rozhodnutí odvolacieho súdu také vady, ktoré by mali byť dôvodom na jeho zrušenie. K námietke nedostatočného odôvodnenia s odvolaním sa na judikatúru ústavného súdu uviedol, že i keď sú súdy nepochybne povinné svoje rozhodnutia dostatočne odôvodniť, odôvodnenie odvolacieho súdu nemusí reagovať na každú námietku alebo argument uvedený v odvolaní, ale postačí, ak reaguje na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie rozhodnutia preskúmaného v odvolacom konaní. Podľa názoru najvyššieho súdu tvoria rozhodnutie prvého stupňa a rozhodnutie odvolacie jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Z uvedeného dôvodu nie je vadou rozhodnutia odvolacieho súdu, ak sčasti odkáže na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia. S prihliadnutím na uvedené potom nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu považovať podľa najvyššieho súdu za arbitrárne, zmätočné a nepreskúmateľné.

17. Pokiaľ išlo o námietku odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe, najvyšší súd uviedol, že žalovaná neodkázala v odvolaní na žiadne rozhodnutie, ktoré by malo predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax. Napriek uvedenému sa najvyšší súd s jej argumentáciou vysporiadal, keď uviedol, že pokiaľ mala sťažovateľka na mysli rozhodnutie [REDACTED] [REDACTED] uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, závery v ňom uvedené nemožno vnímať bezvýnimočne a prax pripúšťa určovacie žaloby v prípadoch, ak určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právne vzťahy k nehnuteľnostiam, ak takýto rozsudok môže byť podkladom pre vykonanie zmeny v katastri nehnuteľností. Najvyšší súd odkázal na viacero rozhodnutí potvrdzujúcich jeho právny názor. Uviedol, že v predmetnej veci ide práve o vlastnícky spor týkajúci sa časti pozemku, preto je potrebné pripustiť určovaciu žalobu, ktorou sa otázka vlastníckeho práva vyrieši. Naliehavosť právneho záujmu je daný tým, že rozhodnutie súdu bude podkladom pre vykonanie potrebných zmien v zápisoch týkajúcich sa oboch pozemkov v katastri nehnuteľností a pre zápis vlastníckeho práva k novovytvorenej parcele [REDACTED]. Najvyšší súd teda dospel následne k záveru, že nebol daný dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

II. Argumentácia sťažovateľky

18. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti napáda nedostatočné zistenie skutkového stavu tak súdom prvého, ako aj druhého stupňa, v dôsledku čoho jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a odopreté právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces, ktoré sú garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka tvrdí, že súdy konajúce v predmetnej veci neprihliadli na dôkazy, ktoré v konaní predkladala, a následne v odôvodneniach svojich rozhodnutí neuviedli, z akého dôvodu tak postupovali.

19. Sťažovateľka opäť spochybňuje odbornosť i nezávislosť znalcov, ktorí podávali v konaní znalecké posudky a vyjadrenia, a uvádza, že sama nemohla znalecký posudok predložiť v dôsledku neochoty znalcov v odbore geodézie a kartografie spochybniť znalecký posudok [REDAKOVANÉ], ktorý je všeobecne uznávaným odborníkom.

20. Napokon sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta právne závery všeobecných súdov, tvrdiac, že pokiaľ preukázanie naliehavosti právneho záujmu na určení vlastníctva v prospech žalobcov súd prvej inštancie zdôvodnil tak, že vyhovením žalobe dôjde k zosúladieniu právneho stavu so stavom evidencie vlastníctva v katastri nehnuteľností, dospel k nesprávnemu právnemu záveru. Sťažovateľka je toho názoru, že pokiaľ súd prvej inštancie mal v úmysle zosúladiť skutočný stav so stavom právnym (stav právny je v katastri nehnuteľností evidovaný), tak predmetom sporu by musela byť žaloba o určenie hranice, resp. o vydanie časti nehnuteľnosti, a nie o určenie vlastníckeho práva. Odvolací súd naliehavosť právneho záujmu zdôvodnil tým, že len súdnym rozhodnutím sa vytvorí podklad pre vykonanie zmien v katastri nehnuteľností. Podľa sťažovateľky však zmenu v katastri je možné dosiahnuť nielen žalobou o určenie vlastníckeho práva, a preto bol krajský súd v tejto časti arbitrárny. Strohé konštatovanie o vykonaní zmeny v katastri bez bližšieho zdôvodnenia, v čom by takáto zmena mala spočívať za situácie, keď žalobcovia boli aj pred rozhodnutím súdu prvej inštancie v katastri nehnuteľností zapísaní ako vlastníci rovnakej výmery, nedáva odpoveď na splnenie zákonnej podmienky vyžadovanej § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016. Podľa sťažovateľky sa tak krajský súd odklonil od ustálenej judikatúry a odchýlenie neodôvodnil. Uvedeným postupom odvolacieho súdu bol porušený jeden zo základných princípov suverénneho a demokratického štátu garantovaný v ústave, a to princíp právnej istoty.

21. Sťažovateľka s ohľadom na svoju argumentáciu žiada ústavný súd, aby rozhodol, že postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 12Co/172/2015 a jeho rozsudkom z 8. júna 2016 bolo porušené právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Tiež navrhuje, aby ústavný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok, ako i rozsudok súdu prvého stupňa a vzal do úvahy i rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľky.

23. Ústavný súd ako orgán ochrany ústavnosti stojí mimo sústavy všeobecných súdov a z toho dôvodu ho nemožno považovať za ďalší stupeň, ktorý by mal svojím rozhodnutím nahradiť rozhodnutie všeobecných súdov. Jeho úloha spočíva v preskúmaní napadnutého rozhodnutia z hľadiska porušenia ústavou chránených práv a slobôd sťažovateľa. Je potrebné mať na zreteli, že zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad podústavného práva a jeho aplikácia je v zásade vecou všeobecných súdov, pričom ústavný súd zasahuje, len ak je rozhodnutie postihnuté vadami, ktoré majú za následok porušenie ústavnosti. Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie i konanie, ktoré mu predchádzalo, z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená (obdobne I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

24. Sťažovateľka na všetkých stupňoch konania namietala voči skutočnosti, že žalobcovia sa domáhali ochrany svojho vlastníckeho práva určovacou žalobou, a tvrdila, že odvolací súd sa s jej námietkami v napadnutom rozsudku nevysporiadal. Po preskúmaní napadnutého rozsudku ústavný súd konštatuje, že odvolací súd, i keď pomerne stručne, v napadnutom rozsudku objasnil, a to i s odkazom na judikatúru najvyššieho súdu, prečo v danej veci pripustenie určovacej žaloby súdom prvého stupňa odobril. I najvyšší súd v rámci preskúmania napadnutého rozsudku na základe dovolania sťažovateľky venoval tejto otázke významnú pozornosť.

25. Ústavný súd podotýka, že zo skutkového stavu prerokúvanej veci je nepochybné, že v danom prípade došlo v dôsledku chyby v evidencii katastra nehnuteľností k duplicite zápisu vlastníckeho práva k časti pozemku v súčasnosti vyčleneného ako parcela [REDACTED] tým, že jeden údaj (výmera pozemku) evidencie katastra nehnuteľností svedčí vlastníctvu žalobcov, zatiaľ čo grafický údaj (zakreslenie pozemku v katastrálnej mape), naopak, vlastníctvu sťažovateľky.

26. Doktrínu o preventívnej povahe určovacej žaloby nemožno vykladať tak striktné, ako to činí sťažovateľka (porovnaj Števíček M., Fícová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Tomašovič M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck, 2016, s. 500*). Určovacia žaloba je oprávneným prostriedkom ochrany tam, kde na jej základe je možné dosiahnuť právnu istotu v dotknutom v právnom vzťahu, a zároveň na jej základe možno dosiahnuť úpravu vzájomných vzťahov, a predísť budúcim sporom. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len na zbytočné rozmnožovanie sporov; ak však určovacía žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba. Súdna prax sa ustálila aj na názore, že určovacía žaloba je spravidla prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu (rozsudok najvyššieho súdu 4 Cdo 105/2013).

27. V prerokúvanej veci museli žalobcovia s ohľadom na vzájomne si odporujúce údaje v evidencii katastra nehnuteľností predovšetkým preukázať, že sú vlastníckmi spornej časti pozemku (resp. novovytvorenej parcely [REDACTED]). V prípade, ak by sa domáhali ochrany svojich práv žalobou o plnenie, vzniesla by žalovaná námietku vlastníctva, nakoľko jej svedčí záväzný údaj o zakreslení pozemku v katastrálnej mape. Žaloba o určenie hranice by bola vhodnou, ak by nebol medzi účastníkmi konania spor o vlastníctvo v dôsledku duplicitného zápisu vlastníctva v katastri nehnuteľností, ale len spor o priebeh hranice medzi nehnuteľnosťami

(porovnaj tiež R 66/99). Z tohto hľadiska, ako i s ohľadom na judikatúru súdov v obdobných veciach (rozsudky najvyššieho súdu 2 Cdo 163/2005, 1 Cdo 56/2003, 1 Cdo 3/2003) považuje ústavný súd voľbu určovacej žaloby zo strany žalobcov za primeranú a ústavne akceptovateľnú.

28. K rovnakému záveru dospel ústavný súd i čo sa týka námietky sťažovateľky o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe zo strany žalobcov. V zmysle ustálenej judikatúry pokiaľ navrhuje žalobca určenie svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je na požadovanom určení vždy naliehavý právny záujem, ak súdne rozhodnutie určujúce právo bude podkladom pre zápis v evidencii katastra nehnuteľností a týmto spôsobom sa dosiahne zosúladenie zhody medzi stavom skutočným a evidenciou katastra nehnuteľností (najvyšší súd 2 Cdo 163/2005, 1 Cdo 56/2003, R 24/2009). V prerokúvanej veci, ako uviedol i krajský súd v napadnutom rozhodnutí, bude rozhodnutie súdu podkladom pre vykonanie zmeny grafických údajov evidencie katastra (zakreslenie parcely sťažovateľky), ako aj údajov o výmere parcely žalobcov tak, aby stav v katastri zodpovedal skutočnému stavu.

29. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Výklad podaný krajským súdom o možnosti ochrany práv žalobcov určovacou žalobou, ako i preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení vlastníckeho práva takéto nedostatky nevykazuje a z pohľadu ústavného súdu je možným a ústavne akceptovateľným výkladom predmetných ustanovení zákona.

30. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky týkajúcu sa nedostatočného zistenia skutkového stavu v dôsledku nevykonania dôkazov navrhovaných sťažovateľkou, ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že nepovažoval vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania za potrebné, pretože závery vyplývajúce z dvoch znaleckých posudkov, ako aj z vyjadrenia autorizovaného geodeta a kartografa boli pre neho dostatočné a rozhodujúce.

31. Skutkový stav zistený všeobecným súdom je predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak sú súdom prijaté závery so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné a zároveň majú za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Skutkové závery, ku ktorým dospel krajský súd v napadnutom rozsudku, nemožno podľa názoru ústavného súdu označiť za zjavne neodôvodnené ani arbitrárne (porovnaj I. ÚS 175/09-13, IV. ÚS 445/2013, IV. ÚS 15/2014).

32. Ústavný súd si nemohol nevšimnúť, že sťažovateľka reagovala na argumenty žalobcov či súdov rozdielne, v dôsledku čoho si jej tvrdenia vzájomne odporovali. Na jednej strane namietala voči tomu, že žalobcovia sa domáhali ochrany svojich práv žalobou určovacou, i keď mali podľa jej názoru využiť žalobu o vydanie časti nehnuteľnosti, keďže boli v katastri nehnuteľností vedení ako vlastníci, v inom okamihu sťažovateľka už uvádzala, že sporná parcela, resp. časť pozemku je jej vlastníctvom a že rozhodnutím súdov došlo v podstate k jej vyvlastneniu.

33. K náležitostiam riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vrátane odôvodnenia odvolacieho súdu ako súčasť práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces sa opakovane vyjadril ústavný súd (III. ÚS 238/05, III. ÚS 116/06, IV. ÚS 14/07, I. ÚS 33/2012, III. ÚS 131/2010),

ako aj Európsky súd pre ľudské práva (Van der Hurk v. Holandsko, rozhodnutie z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90; Ruiz Torija v. Španielsko rozhodnutie z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91; tiež Hiro Balani v. Španielsko, rozhodnutie z 9. 12. 1991, sťažnosť č. 18064/94; Higgins v. Francúzsko, rozhodnutie z 19. 2. 1998; Helle v. Fínsko, rozhodnutie z 19. 12. 1997; Laranjeira Marques da Silva, rozhodnutie z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 16983/06; Gomez Cespon v. Švajčiarsko, rozhodnutie z 5. 10. 2010 č. 45343/08; Nitschke v. Švédsko, rozhodnutie z 27. 9. 2007, č. 6301/05).

34. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že je povinnosťou všeobecných súdov odôvodniť, a to najmä v skutkových zložitých veciach, ich rozhodnutia tak, aby tieto boli zrozumiteľné a presvedčivé. V prípadoch, akým je i prerokúvaná vec, by mali súdy klásť osobitný dôraz na presnosť, opisnosť a dôkladnosť odôvodnenia, aby bolo možné jednoznačne identifikovať, aké skutočnosti a dôkazy boli pre súd pri jeho rozhodovaní rozhodujúce. Odôvodnenie by malo byť formulované tak, aby bolo zrozumiteľné i osobám (verejnosti) na veci nezúčastneným, ktoré sa s vecou oboznamujú len prostredníctvom rozhodnutia súdu. V prerokúvanej veci možno túto pripomienku vzťahnúť tak na rozhodnutie súdu prvého, ako aj druhého stupňa.

35. Napriek uvedenému ústavný súd nenašiel v odôvodnení napadnutého rozhodnutia také nedostatky, pre ktoré by bolo možné toto označiť za svojvoľné, a nezistil ani extrémny rozpor medzi vykonaným dokazovaním a skutkovými zisteniami súdov. Z hľadiska ústavného je teda odôvodnenie napadnutého rozhodnutia akceptovateľné. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu